

Managementsamenvatting Thesis ‘Wat is goed bestuur bij schaarste?’

De positionering van umc's is in de afgelopen jaren sterk veranderd. Om als umc specialistische zorg te kunnen bieden is het belangrijk dat er keuzes worden gemaakt welke zorg een topreferente functie krijgt. Het verschuiven van zorg betekent dat het chirurgische aanbod op de academische operatiekamerafdelingen is veranderd. Operaties worden langduriger en complexer van aard en voldoende gekwalificeerd OK-personeel is noodzakelijk om deze operaties uit te voeren. Door structurele tekorten aan OK-personeel moeten OK-afdelingen capaciteit reduceren waardoor er minder operaties kunnen worden uitgevoerd. Reductie van OK capaciteit heeft een negatieve invloed op patiënten, zorgprofessionals en het ziekenhuis. Alle betrokkenen hebben belang bij een goed functionerende OK-afdeling. Op het moment dat niet alle operaties uitgevoerd kunnen worden, moeten er keuzes worden gemaakt welke zorg voorrang krijgt en welke zorg kan worden uitgesteld.

Om te komen tot het maken van goede keuzes is goed bestuur belangrijk. Goed bestuur geeft middels publieke waarden richting aan de wijze waarop goed bestuur in de praktijk wordt gebracht. Voor dit onderzoek was de doelstelling ‘het verkrijgen van inzicht in de uiting van publieke waarden bij de verdeling van schaarse OK-capaciteit en in welke mate dit wordt verklaard middels goed bestuur’. De centrale vraag luidde: “Op welke wijze moet goed bestuur worden toegepast in de verdeling van schaarse OK-capaciteit, gezien vanuit verschillende bestuurlijke functies?”

Het onderzoek is uitgevoerd aan de hand van casestudy onderzoek in een umc. Toegepaste onderzoeksmethoden zijn semigestructureerde interviews en documentanalyse. Respondenten in de functie van medisch hoofd, bedrijfsleider, management OK-gerelateerde specialisten zijn geïnterviewd, evenals twee experts op het gebied van ethiek. De negentien interviews hebben zowel live als online plaatsgevonden middels videogesprekken. In de interviews zijn de onderwerpen OK-capaciteit, schaarste, OK-reductie, publieke waarden en waardenconflicten aan de orde gekomen. De documentanalyse is uitgevoerd op basis van interne documentatie over de OK-reductie.

De verwachting van dit onderzoek was dat op basis van de zwaarte die respondenten toekennen aan de verschillende publieke waarden, richting wordt gegeven aan de visie van respondenten op goed bestuur en op de wijze waarop gereduceerde OK-capaciteit moet worden verdeeld.

De reductie van de OK-capaciteit is uitgevoerd middels het gelijkheidsprincipe waarbij alle chirurgische specialisten een reductie van tien procent kregen opgelegd. Uit het onderzoek is gebleken dat twee respondenten daadwerkelijk voor hetzelfde scenario zouden kiezen. Hieruit blijkt dat de overige respondenten geen overtuigde voorkeur hebben voor het toepassen van behoorlijk bestuur op dit vraagstuk. Persoonlijk vinden respondenten met name integriteit, openheid en verantwoording belangrijk. Op de vraag welke waarden belangrijk zijn voor de OK-reductie, werden andere waarden naar voren geschoven, te weten legitimiteit, participatie en professionaliteit. Kijkend naar de waardenclusters van goed bestuur, vallen de waarden die genoemd worden door de respondenten met name in het cluster van responsief bestuur en niet onder behoorlijk bestuur. Ondanks dat er verschillen zichtbaar waren wat betreft de voorkeur voor waarden tussen de verschillende zorgprofessionals, zowel persoonlijk als met betrekking tot de OK-reductie, was er geen sprake van een discrepantie daar alles leidt qua voorkeur tot responsief bestuur. Het toepassen van responsief bestuur is volgens de respondenten de beste uiting is van goed bestuur voor de verdeling van gereduceerde OK-capaciteit. Belangrijk hierbij te noemen is het belang van legitimiteit, de rol en de samenwerking met de RvB en de chirurgische specialisten. Dit werd veelvuldig genoemd door de respondenten en is een waardevolle toevoeging voor de praktijk.